

**WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA
ZAWODOWEGO**

VII Liceum Ogólnokształcące im. Juliusza Słowackiego

Podstawa prawna – przepisy prawa polskiego i unijnego dotyczące doradztwa zawodowego

1. Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz.U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 ze zm.) - system oświaty i wychowania zapewnia w szczególności: przygotowanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia.
2. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2003r. Nr 118, poz. 1112, Nr 137, poz. 1304, Nr 203, poz. 1966, Nr 228, poz. 2258 oraz z 2004r. Nr 96, poz. 959 i Nr 179, poz. 1845) – dotyczy zasadności zatrudnienia w szkole doradcy zawodowego.
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 21 maja 2001r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2001r. Nr 61, poz. 624, z 2002r. Nr 10, poz.96., z 2003r. Nr 146, poz. 1416) nakładająca na dyrektorów i rady pedagogiczne „obowiązek organizacji wewnątrzszkolnego systemu poradnictwa zawodowego oraz zajęć związanych z wyborem kierunków kształcenia i zawodu”.
4. Rezolucja Rady Unii Europejskiej z 18 maja 2004 – 9286/04 to najważniejszy dotąd dokument wydany przez Unię Europejską dotyczący poradnictwa zawodowego. „Wszyscy obywatele Europy powinni mieć dostęp do usług związanych z poradnictwem, informacją zawodową i planowaniem kariery na każdym etapie swojego życia”. Raport pokazuje, że edukacja ustawiczna powinna sięgać daleko poza dotychczasową praktykę, występującą w krajach europejskich. Kształcenie ustawiczne służy uzupełnianiu, aktualizowaniu wiedzy, przekwalifikowaniu oraz ułatwieniu awansu zawodowego dorosłym.
5. Strategia Rozwoju Kształcenia Ustawicznego do roku 2010 przyjęta przez Radę Ministrów 8 lipca 2003r. jako jeden z priorytetów uznaje tworzenie zasobów informacyjnych w zakresie kształcenia ustawicznego i rozwoju zasobów doradczych.
6. Memorandum dotyczące kształcenia ustawicznego, uchwalone przez Komisję Europejską w 2000r. jako jedno z sześciu głównych założeń wymienia zalecenia dotyczące profesjonalnej pomocy doradczej dla uczniów w zakresie planowania kariery zawodowej.
7. Rozporządzenie Ministerstwa Edukacji Narodowej z dn. 30 kwietnia 2013r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno - pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (D. U. Nr 2013.532 z dn. 7 maja 2013r.) dotyczący organizacji zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej prowadzonych przez nauczycieli, wychowawców oraz specjalistów.
§ 25. ust. 1. Do zadań doradcy zawodowego należy w szczególności:
pkt. 1) systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
pkt. 2) gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia;
pkt. 3) prowadzenie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej;
pkt. 4) koordynowanie działalności informacyjno-doradczej prowadzonej przez szkołę i placówkę;
pkt. 5) współpraca z innymi nauczycielami w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego;

pkt. 6) wspieranie nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i innych specjalistów w udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

ust. 2. W przypadku braku doradcy zawodowego w szkole lub placówce, dyrektor szkoły lub placówki wyznacza nauczyciela, wychowawcę grupy wychowawczej lub specjalistę planującego i realizującego zadania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego.)

II. Wstęp i podstawowe pojęcia z zakresu orientacji, poradnictwa i doradztwa zawodowego.

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO obejmuje ogół działań mających na celu przygotowanie uczniów do podjęcia decyzji zawodowej oraz wyposażenie w niezbędne informacje do wejścia na rynek pracy. System określa rolę, zadania, metody i formy pracy doradcy zawodowego jak i nauczycieli współpracujących.

DORADCA ZAWODOWY osoba udzielająca pomocy w formie grupowych lub indywidualnych porad zawodowych, młodzieży oraz osobom dorosłym w wyborze zawodu, kierunku kształcenia i szkolenia, uwzględniając ich możliwości psychofizyczne i sytuację życiową oraz możliwości rynku pracy wykorzystując narzędzia stosowane w poradnictwie zawodowym.

ORIENTACJA ZAWODOWA obejmuje wszystkie działania wychowawcze szkoły, rodziców i innych osób, grup i instytucji mające na celu przygotowanie młodzieży do planowania kariery zawodowej, której ważnym elementem jest podejmowanie kolejnych decyzji wyboru szkoły i zawodu.

DORADZTWO ZAWODOWE obejmuje świadczenie pomocy w dokonywaniu kolejnych decyzji wyboru szkoły, zawodu lub pracy w formie indywidualnej porady zawodowej, poprzez analizę pola problemowego ucznia i udzielanie informacji zawodowych, podawanie wskazówek, sugestii oraz instrukcji.

INFORMACJA ZAWODOWA obejmuje zbiory danych potrzebnych uczniowi do podejmowania kolejnych decyzji zawodowych związanych z zatrudnieniem. Zakres treści, metod i kanały przekazywanych informacji są dostosowane do etapu rozwoju zawodowego ucznia oraz rodzajów podejmowanych decyzji.

PORADNICTWO ZAWODOWE obejmuje system długofalowych i wieloetapowych działań wychowawczych towarzyszących uczniowi w trakcie rozwoju zawodowego. Obejmuje ono całokształt zadań związanych z udzielaniem uczniom i dorosłym pomocy w planowaniu, tworzeniu i rozwoju kariery zawodowej, przynoszącej jednostce satysfakcję i zawodowy sukces.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego obejmuje:

- uczniów;
- rodziców;
- nauczycieli;
- instytucje wspomagające.

III. Założenia i cele wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego zakłada, że:

1. wybór zawodu nie jest pojedynczym, decyzyjnym aktem, ale procesem rozwojowym i stanowi sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni kilku lat;
2. preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się wraz z upływem czasu;
3. na wybór zawodu wpływają głównie wartości, czynniki emocjonalne, rodzaj, poziom wykształcenia, wpływ środowiska;
4. aktywizowanie i podnoszenie kompetencji nauczycieli do prowadzenia orientacji i doradztwa zawodowego w szkole;
5. rozwijanie aktywności poznawczej uczniów w kierunku właściwej samooceny swoich możliwości psychofizycznych;
6. poznanie przez młodzież własnej osobowości w określaniu przydatności zawodowej;
7. przygotowanie uczniów do konstruowania realnych planów kariery edukacyjno-zawodowej;
8. inspirowanie młodzieży do poznawania kierunków kształcenia i wymagań edukacyjnych w szkołach wyższych;
9. rozwijanie umiejętności pracy zespołowej, przełamywanie barier środowiskowych oraz kształtowanie właściwych relacji społecznych;
10. poznawanie zawodów przyszłości w kraju i w Unii Europejskiej;
11. aktywizowanie rodziców w proces wychowawczy dziecka dotyczący wyboru dalszej drogi właściwej szkoły wyższej;
12. włączanie placówek, instytucji i zakładów pracy w proces orientacji i doradztwa zawodowego w szkole;
13. prowadzenie indywidualnego i grupowego doradztwa zawodowego na terenie szkoły;
14. przygotowanie młodzieży do podejmowania trafnych decyzji o dalszym kształceniu i aktywności zawodowej;
15. określenie predyspozycji i zainteresowań uczniów;
16. przygotowanie ucznia do roli pracownika na obecnym rynku pracy, samodzielności w różnych sytuacjach życiowych;
17. przygotowanie rodziców do efektywnego wspierania dzieci w podejmowaniu przez nie decyzji edukacyjnych i zawodowych;
18. pomoc nauczycielom w realizacji tematów związanych z wyborem zawodu w ramach lekcji przedmiotowych i wychowawczych;
19. współpraca z Urzędem Pracy, Akademickimi Biurami Karier, OHP;
20. wzrost świadomości u uczniów dotyczący odpowiedzialności za własną przyszłość zawodową;
21. WSDZ ma charakter planowych działań ogółu nauczycieli i koordynowany jest przez zespół doradztwa zawodowego, dzięki czemu wszelkie działania mają spójny charakter.

Główne cele Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

Głównym celem WSDZ jest przygotowanie młodzieży do trafnego wyboru zawodu i drogi kształcenia, stanowiącym zarówno jeden z najważniejszych celów jakie stawia przed sobą szkoła. Cel ten wymaga rozwijania u uczniów konkretnych umiejętności niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zarówno zawodowych, jak i społecznych.

1. wspieranie uczniów w poznawaniu swojego potencjału zawodowego oraz nabywaniu umiejętności interpersonalnych niezbędnych do funkcjonowania w szkole i przyszłym życiu zawodowym;
2. przygotowanie młodzieży do trafnego wyboru zawodu, drogi dalszego kształcenia;
3. wzmacnianie myślenia o karierze zawodowej w perspektywie procesu podejmowania decyzji;
4. kształtowanie aktywnych postaw i zachowań uczniów związanych z lepszym wejściem na rynek pracy oraz budowanie postawy gotowości do podnoszenia swoich kwalifikacji;
5. przygotowanie uczniów do podejmowania działań na rzecz innych, jako forma bycia użytecznym;
6. zapoznanie uczniów ze strukturą szkolnictwa oraz kryteriami naboru do szkół wyższych, policealnych oraz na kwalifikacyjne kursy zawodowe;
7. zapoznanie uczniów z zagadnieniami rynku pracy, studiowania i wolontariatu;
8. aktywizowanie i podnoszenie kompetencji nauczycieli do prowadzenia orientacji i doradztwa zawodowego w szkole;
9. rozwijanie umiejętności pracy zespołowej, przełamywanie barier środowiskowych oraz kształtowanie właściwych relacji społecznych;
10. poznawanie zawodów przyszłości w kraju i w Unii Europejskiej;
11. tworzenie i aktualizacji bazy edukacyjno- informacyjnej o świecie zawodów;
12. aktywizowanie rodziców w proces wychowawczy dziecka dotyczący wyboru dalszej drogi edukacyjnej właściwej szkoły wyższej;
13. włączenie placówek, instytucji zewnętrznych w proces orientacji i doradztwa zawodowego w szkole;
14. współpraca z Urzędem Pracy, Akademickimi biurami Karier, OHP, Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną;
15. prowadzenie indywidualnego i grupowego doradztwa zawodowego na terenie szkoły.

Cele szczegółowe

WSDZ w ramach pracy z uczniami obejmuje:

- poznanie różnych zawodów;
- poznanie własnej osobowości;
- autodiagnozę preferencji i zainteresowań zawodowych w odniesieniu do specyfiki wybranych zawodów;
- konfrontowanie własnych samooceny z wymaganiami szkół i zawodów;
- pomoc w planowaniu kariery edukacyjno – zawodowej;
- analizę potrzeb rynku pracy i możliwości zatrudnienia na lokalnym, krajowym i unijnym rynku pracy;
- przygotowanie do samodzielności w trudnych sytuacjach życiowych;
- rozwijają umiejętności współpracy, przełamywanie barier środowiskowych oraz kształtowania właściwych relacji społecznych;
- kształtowanie umiejętności świadomego i realistycznego wyboru i poszukiwania pracy;
- poznają system kształcenia oraz ofertę edukacyjną;
- znają warunki i harmonogramy rekrutacji uczelni wyższych oraz pozostałych uczelni;
- poznają przeciwwskazania zdrowotne do wykonywania określonych zawodów;
- znają źródła informacji edukacyjnej i zawodowej.

WSDZ w ramach pracy z rodzicami obejmuje:

- prezentację założeń pracy informacyjno- doradczej szkoły na rzecz uczniów;
- włączenie rodziców jako przedstawicieli różnych zawodów do działań informacyjnych szkoły (np. przy okazji Dnia Preorientacji Zawodowej);
- wspieranie dzieci w procesie wyboru ścieżki edukacyjnej i zawodowej;
- znają czynniki wyboru szkoły i zawodu;
- gromadzenie, aktualizowanie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowych;
- przedstawienie aktualnej i pełnej oferty edukacyjnej szkolnictwa wyższego i policealnego;
- przedstawienie możliwości zatrudnienia na lokalnym (krajowym i unijnym) rynku pracy.

WSDZ w ramach pracy z nauczycielami obejmuje:

- utworzenie i zapewnienie ciągłości działań wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego zgodnie ze statutem szkoły;
- śledzenie losów absolwentów;
- określenie priorytetów dotyczących orientacji i poradnictwa zawodowego w ramach programu wychowawczego szkoły;
- określenie priorytetów dotyczących gromadzenia informacji i prowadzenia poradnictwa zawodowego w szkole;
- realizację działań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej;
- prowadzenie zróżnicowanych metod aktywnego poznawania zawodów i kierunków kształcenia oraz rynku pracy;
- potrafią diagnozować potrzeby i zasoby uczniów;
- zapoznawanie się z zawodami przyszłości na rynku krajowym i lokalnym;
- włączanie instytucji i zakładów pracy w działania doradcze szkoły m.in. Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej, Urzędów Pracy, Ochotniczych Hufców Pracy, Wyższych Uczelni;
- rozwijają talenty, zainteresowania i predyspozycje;
- wspierają rodziców w procesie doradczym, udzielają informacji;
- wspieranie lokalnych inicjatyw mających na celu pomoc młodzieży wejść na rynek pracy (np. Targi Edukacyjne, Dzień Preorientacji Zawodowej).

Praca z uczniami

Klasa I

Samopoznanie: obraz własnej osoby, zainteresowania edukacyjne, zawodowe, umiejętności i uzdolnienia. Wpływ rynku pracy na planowanie kariery, uwzględniający zapotrzebowanie na pracowników w różnych branżach w ostatnich latach, cechy dobrego pracownika.

Klasa II

Rozwijanie umiejętności społecznych: autoprezentacja, komunikacja, praca w grupach. Odpowiedzialność za własne wybory – proces podejmowania decyzji.

Klasa III

Przygotowanie do samodzielności w trudnych sytuacjach życiowych: egzaminy, poszukiwanie pracy, podjęcie pracy, zmiana zawodu, adaptacja do nowych warunków, mobilność zawodowa, ograniczenia zdrowotne.

Współpraca z rodzicami uczniów:

Klasa I

Prezentacja założeń pracy informacyjno-doradczej szkoły na rzecz uczniów.

Zajęcia psychoedukacyjne dla rodziców-wspomaganie rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych przez ich dzieci.

Klasa II

Włączanie rodziców, jako przedstawicieli różnych zawodów, do działań informacyjnych szkoły, przykłady różnych karier.

Klasa III

Przedstawienie aktualnej i pełnej oferty edukacyjnej regionalnej i ogólnokrajowej.

Indywidualna praca z rodzicami uczniów, którzy mają problemy zdrowotne, emocjonalne, decyzyjne, intelektualne, rodzinne itp.

Współpraca z Poradniami Psychologiczno-Pedagogicznymi.

Zadania zespołu ds. doradztwa zawodowego:

1. Rozpoznawanie i zaspokajanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz rozpoznawanie indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia (w tym jego zainteresowania i uzdolnienia) w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego.
2. Planowanie działań z zakresu doradztwa zawodowego.
3. Rozwijanie umiejętności rodziców w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego i ich wspieranie w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i dydaktycznych..
4. Współpraca z instytucjami działającymi na rzecz doradztwa zawodowego: PPP, Biuro Edukacji, WCIES, KOWEZiU, SZOK , Wyższe Uczelnie, itp.
5. Gromadzenie informacji edukacyjno-zawodowych i ich udostępnianie zainteresowanym (uczniom, rodzicom, wychowawcom, nauczycielom).
6. Prowadzenie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i wyborem zawodu.
7. Współpraca i wspieranie wychowawców, nauczycieli i innych specjalistów w udzielaniu pomocy z zakresu doradztwa zawodowego.
8. Podnoszenie kwalifikacji z zakresu poradnictwa zawodowego.

WSDZ jest realizowany na:

- godzinach wychowawczych,
- zastępstwach,
- lekcjach wszystkich przedmiotów, zgodnie z podstawą programową,
- zajęciach pozalekcyjnych (spotkania z przedstawicielami wyższych uczelni w kraju i za granicą, z przedstawicielami ciekawych zawodów, udział w dniach otwartych na wyższych uczelniach i zajęciach organizowanych dla licealistów oraz targach edukacyjnych.)

Efekty realizacji WSDZ:

1. Świadomy wybór kierunku dalszego kształcenia.
2. Swobodne korzystanie przez uczniów z oferty proponowanej na rynku pracy.
3. Świadome, adekwatne do aktualnych realiów planowanie przez uczniów ścieżki zawodowej.
4. Uczestnictwo rodziców w planowaniu przez ich dzieci kariery zawodowej.
5. Dopasowanie oczekiwań zawodowych uczniów i ich rodziców do potrzeb rynku pracy.
6. Aktywna współpraca między szkołami, instytucjami, zakładami pracy w realizacji zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego.
7. Umiejętność perspektywicznego przewidywania rozwoju wybranej przez ucznia ścieżki

zawodowej.

Formy realizacji zadań:

- prowadzenie indywidualnych rozmów, wywiadów i konsultacji - diagnoza zdolności i predyspozycji.
- prowadzenie zajęć grupowych (zajęcia warsztatowe służące wyposażeniu młodzieży w zasób wiedzy i umiejętności dotyczących np. umiejętności interpersonalnych, komunikacji i współdziałania itp.)
- gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej /o zawodach, o rynku pracy, o możliwościach kształcenia i zatrudnienia, o zasadach rekrutacji na wyższe uczelnie w postaci prasy, informatorów, broszur
- krzewienie samodzielnego pozyskiwania informacji (korzystanie z portali dotyczących rynku pracy, programów multimedialnych do samobadania, informatorów, ulotek, broszur, itp.).
- organizowanie spotkań ze specjalistami z instytucji zewnętrznych,
- organizowanie spotkań z absolwentami, którzy osiągnęli sukces zawodowy /promowanie dobrych wzorców/
- pozyskiwanie i udostępnianie materiałów, publikacji i pomocy dydaktycznych;
- korzystanie z pomocy instytucji wspierających doradztwo edukacyjno-zawodowe;
- udział w kursach, warsztatach i szkoleniach związanych z problematyką poradnictwa zawodowego.
- organizowanie dni otwartych szkoły – oferta edukacyjna i promocja szkoły.
- udział w Dniu Preorientacji Zawodowej.

EWALUACJA

Ewaluacja służy ocenie skuteczności funkcjonowania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego, odnosi się do wszystkich działań, skierowanych do młodzieży: udzielanej informacji, rozmów indywidualnych, pracy grupowej.

Realizacja zadań podejmowanych w ramach wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego dokumentowana jest wpisem do dzienników pedagoga i psychologa szkolnego.

Realizacja tematyki orientacji zawodowej podejmowanej na zajęciach lekcyjnych dokumentowana jest wpisem tematu do dziennika zajęć lekcyjnych.

Efektem końcowym realizacji programu jest przygotowanie ucznia do podejmowania trafnych decyzji w zakresie wyboru przedmiotów maturalnych i kierunku dalszego kształcenia oraz ukształtowanie orientacji zawodowej, umożliwiającej mu w przyszłości aktywne funkcjonowanie na rynku pracy.

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego zakłada wsparcie w poszczególnych modułach:

1. Moduł I – samopoznanie – w ramach, którego uczniowie poznają siebie, dokonują autodiagnozy preferencji i zainteresowań zawodowych, poznają zawody, doskonalą umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej i współdziałania.
2. Moduł II - rynek edukacji i pracy – poznanie kierunków studiów, zawodów przyszłości, postaw wobec edukacji i pracy, wartości, dokonują analizy rynku pracy, nabywają umiejętności pozwalających prowadzenie działalności gospodarczej.
3. Moduł III – podejmowanie decyzji – wyznaczanie celów, poznawanie etapów tworzenia różnych ścieżek edukacyjno-zawodowych, zdobywanie umiejętności w zakresie przygotowania dokumentacji niezbędnych przy rekrutacji na określone stanowiska.